

KURBAN BAYRAMI'NDA PANDEMİYLE İLGİLİ RİSKLER VE YÖNETİMİ

Ülkemiz ve İslam alemi olarak bir Kurban Bayramı'na daha yaklaştığımız bulunuyoruz. Bu yıl salgın hastalığın gölgesinde bir Ramazan Bayramı geçirdik ve yine pandemi riskleri altında Kurban Bayramı'nı idrak edeceğiz. Unutulmamalıdır ki bu bayram maruz kaldığımız/kalacağımız riskler Ramazan Bayramı'ndan çok daha fazladır. Bu riskleri 5 grupta sınıflandırmak mümkündür:

1. Bayram tatili nedeniyle iller arası insan hareketliliği
2. Kurbanlık hayvan satın alma süreci
3. Bayram namazı
4. Kurban kesimi süreci
5. Bayramlaşma süreci

1. Bayram Tatili Nedeniyle İller Arasında İnsan Hareketliliği ile ilgili Riskler

- Virüsün daha yoğun dolaşımında olduğu büyük kentlerden Anadolu'ya, küçük kent ve kasabalara, kırsal alanlara salgının yayılması
- Turizm bölgelerinde aşırı kalabalıklaşma ile bulaşma
- İller arası seyahatte kara, demir veya havayolu gibi toplu taşıma sırasında bulaşma
- Kurbanlık hayvanların ve bu sektörde çalışanların satış, pazarlama amaçlı iller arasındaki seyahatleri; hayvan pazarlarında bir arada bulunmaları, farklı illerden gelen virüsün havuzlama şeklinde bulaşması

Önlemler

- Uyarı, tavsiye ve bilgilendirme faaliyetleriyle vatandaşlarımızda farkındalığın artırılması

2. Kurbanlık Hayvan Satın Alma Süreci ile İlgili Riskler

- Ortak olarak kurban kesecek olan ailelerden çok sayıda kişinin kurbanlık hayvan satın almak için bir arada hayvan pazarlarına gidip gelmesi sırasında bulaşma riski
- Bir hayvan satın almak için birden çok kere, farklı hayvan pazarlarının gezilmesi, farklı satıcılarla temas edilmesi sırasında bulaşma riski
- Satıcılarda bulunabilecek virüsün, çok sayıda müşteriye bulaşma riski
- Hayvan pazarlarında aynı anda çok sayıda görevli, bakıcı, satıcı, alıcı kişinin beraber bulunmasından kaynaklanan bulaşma riski
- Hayvan pazarlarında temizlik ve hijyenin sağlanmasındaki güçlükten kaynaklanan bulaşma riski
- Kalabalık, telaş, acelecilik, bencillik, sıcak ve nem gibi bunaltıcı etkenlerin artıracığı mesafeye uyma, maske kullanma ve temizlik konusunda uyumun düşük kalmasından kaynaklanacak bulaşma riski
- Hayvan pazarlarına gidip gelme sırasında toplu taşımanın kullanılmasından kaynaklanacak bulaşma riski

Önlemler

- Vekalet yoluyla kurban kesmenin teşvik edilmesi
- Hayvan pazarlarına gidecek vatandaşlarımızın maske, mesafe, temizlik gibi koruyucu tedbirler hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi

3. Bayram Namazıyla İlişkili Riskler

- Asgari 30 milyon vatandaşımızın namaz için bir araya gelmeleri sırasında saçılacak damlacıklar, kapalı ortamda yakın olmadan kaynaklanacak havadan bulaşma ve önceden temizlenmiş olsa bile o sırada enfekte olmuş ortak yüzeylere dokunma, halılara yüz sürmeden kaynaklanabilecek bulaşma riski
- Namaz sırasında mesafe, maske kurallarına uyumun sağlanmasındaki ve namaza gelenlerin disiplinize edilmesindeki güçlük

- Bayram namazının ülkemizin her mahallesinde, köyünde, her camisinde kılınacak olmasından dolayı, denetim ve kontrolünün sağlanmasının güçlüğü
- Namaz sonrasında namaza katılan cemaatin kendi aralarında tokalaşma, sarılma, kucaklaşma, el öpme şeklinde bayramlaşmalarından kaynaklanan bulaşma riski
- Namaza gelme, hazırlık, abdest alma ve namaz çıkışı sırasında oluşabilecek yoğunlaşma, telaş, kalabalıklaşma sırasında mesafenin korunamamasından kaynaklanacak bulaşma riski

Önlemler

- Mümkünse bayram namazının açık havada kılınması
- Kişiler arasında en az 1 metre mesafe olması
- Maskesiz bayram namazına gelinmemesi
- Giriş ve çıkışta kalabalıklaşmanın olmaması
- Namaz sonrasında musafaha, bayramlaşma, tokalaşma olmaması
- Namaz öncesinde cami, halılar, lavabo, abdest alma yerleri, tuvaletler ve çevre yüzeylerinin temizlik ve dezenfeksiyonu
- Vatandaşlarımıza yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri

4. Kurban Kesim Süreci ile İlişkili Riskler

- Kesimin, ülkemizin her mahallesinde, köyünde neredeyse her evde yapılmasından kaynaklı olarak sürecin denetimi ve disiplinize edilmesindeki zorluk
- Kurbanlık hayvanın bazen 6-7 aile tarafından ortaklaşa kesilmesi ve bu sırada her aileden birden çok kişinin o ortamda bir araya gelmesi, kalabalıklaşmadan kaynaklanacak bulaşma riski
- Kentlerde kesim alanlarının az ve küçük olması sebebiyle kalabalıklaşma ve yoğunlaşmadan kaynaklanacak bulaşma riski
- Kesim yerlerinde telaş, acelecilik, acemilik gibi nedenlerden kaynaklanan dikkatsizlik ve tedbirlere uyumun düşük kalması
- Kesim yerlerinde temizlik ve hijyeni sağlamanın çok zor olması
- Kesim, parçalama, pay etme, taşıma sırasında çevredeki virüsü saçan kişilerin konuşması, öksürmesi ve hapşırması sırasında etlere bulaşabilecek damlacıkların, evlere, evlerdeki kişilere taşınması
- Kesim yerlerinin denetiminin ve kural ihlallerinde cezai müeyyide uygulanmasının sağlanmasındaki organizasyon eksikliği

Önlemler

- Vekalet yoluyla kurban kesmenin teşvik edilmesi
- Hayvan kesim sürecinde ve yerlerinde dikkat edilecek hususlarla ilgili vatandaşlarımızın bilgilendirilmesi

5. Bayramlaşma Süreciyle İlgili Riskler

- Kurban etinin kesimini takiben, daha pay işlemleri sırasında pişirilip hissedarlarla bir arada yenilmesi, dost, akraba ve komşularla beraber yenilip içilmesi ve yeme-içme sırasında ne maske ne de mesafe kuralının uygulanamaması
- Bayram ziyaretlerinde özellikle yaşlıların, aile büyüklerinin ziyaret edilmesi, ellerinin öpülmesi, sarılma, kucaklaşma, ikramlar, yeme içme sırasında bulaşma riski
- Aileler, dostlar arasında geniş katılımlı yemek davetleri
- Aile, hısım, akraba, dost, arkadaş, komşu gibi tanıdık kişilere karşı maske, mesafe ve temizlik gibi tedbirlere uyumun düşük kalmasına neden olan sosyokültürel değerlerimiz ve alışkanlıklarımız

Önlemler

- Bayramlaşma sürecinde salgının yayılma riskini artıran mezkûr konularda vatandaşlarımızın bilgilendirilmesi